HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

יציאה דכוותה קא ממעט. יליפת מירוסין דומיא דיליפת לגמ קח ממעט מדין לגמ ולמימר דיש כסף בה ומה יליפת לגמ דיש כסף אין כסף לאדון דנפקא מדקרי ליה קח מיעוט דיש כסף דקא דייק ליליפת מירוסין יש כסף למי שילפה הימנו קלמר והייט **קח: והא לא דמיא.** יליפת מירוסין ליליפת לגמ ומיהו קלמרת דיליפת מירוסין מתי למעוטי הא לאו לכוותה היא דלכתי לא נפקא מרשותיה דלגמ למעשה ידיה ולירושתה על שנכנס לחופה[ס] : **בשפרח נדריס מיפר ונפקא ליה מרשותיה.** שמיע יכול להפר לבדו: **ולילה חמס.** ולא פירש מתי תלת: **הלו ימי בגרות.** שהיה משמעה מינערות להיות בוגרת: **אין לכסף.** אלא לבר לחד מוליאה הלו ימי נערות. ולקמיה פריך מכי נפקא לה מנערות בגרות מהי עבידתיה: **אן לכסף.** אלא יו"ד כלכתיב מאן יבמי: **מנלן דדרשינן.** יו"ד למין כי הא גוונא בתפלי נפשיה: **זרע אין לה אין לי.** שיעבד על נס כהן מלאכול בתרומה אלא זרעה מיבעיא ליה: **וזרע וזרעה מנין ת"ל אין לה עיין עליה.** שאם מת בנה ויש לו בן לף הוא מעכבה: **וזרע פסול.** כגון ממזר: **בני בניס הרי הס כבניס.** נפקא לן במסכת יבמות בפ' הבא על יבמתו (לף סב:): **ומנא גופיה מנא ליה.** דמשמע ליה הן אלא יו"ד: **מאן נעלס.** אין בדעתו לילך עמנו: **ואילטריך למכתב מעשה ידיה לאכיה.** כדיליף לעיל מאת בתו לאמה: **דקא מזנחא מיניה.** ודעתיה על מעשה ידיה דשכיחא: **דמעלמא קא אתי לה.** ואם היתה דעתו עליהם לזונה בשבילם: **אם זה ולימד על זה.** מתוך שלא פירש נערות במקרא אלא מלילו הוא למד שאין לנו דבר אחר לתלות בו יליפתו בו הולרך לכתוב שניהם. דאי כתב אד הוה ממינך בגרות הוא דלמשמעינן קרא אבל נערות לא מפיק לה מהכא ומלמד עליו על כרחך אד מיניהו לנערות אתא: **מידי הוה לחופה ושניה.** דכתיב גבי תרומה למילדת שכי: **תושב.** שלמוד אבל תרומה תושב כהן ושכיר לא יאכל קדש[ט] : **זה קנוי קנין עולם.** עבד עברי הנלנע ביד כהן ואעפ"כ אין גופו קנוי לו כשאר עבדים כנעניס לאכול בתרומה: **קנין שניס.** שלא הגיע לו עדיין שם שניס: **אם שכיר ולימד על תושב.** דעל כרחך אד מיניהו לנרלע הוא לאתא ומאחר שנכתבו שניהם משמעותא דנרלע מתושב אתיא שהוא מיושב אלנו יותר מן הקנוי לשם שניס: **הסס הרי גופי ניוהו.** נרלע ושאינו נרלע שני גופיס הס ואפשר להיות שניהם בשניהו של כהן: **דכי נמי נכס רחמנא הו'.** כלומר ואפילו פירש הכתוב נרלע לא יאכל וחזר ופירש על שאינו נרלע ואע"פ שלא הולרך לכותבו הייתי יכול לאתרן ולומר אע"ג דהוי שכיר מילתא לאתיא בק"ו טרח וכתב לה קרא שלא תהא גופא היא כי נפקא לה בנערות בגרות מאי בעיא גביה אלא אמר אביי לא נצרכה אלא לבגר דאילונית סד"א בנערות תיפוק בבגרות לא תיפוק קמ"ל מתקיף לה מר בר רב אשי ולאו ק"ו הוא ומה סימנין שאין מוציאין מרשות אב מוציאין מרשות אדון בגרות שמוציאה מרשות אב אינו דין שמוציאה מרשות אדון אלא אמר מר בר רב אשי לא נצרכה אלא לעיקר זבינה דאילונית סד"א דאתיא סימני נערות הוי זבינה דלא אתיא סימני נערות לא הוי זבינה זבינא קמ"ל לפיכך כשכתבו הסס[מ] י"ל בא זה ולימד על זה ומיהו לנו להקשות יכתוב נרלע בפירוש ולא יכתוב שכיר: **תלת הלא.** לתפקה קרא מרשותיה בנערותה לא משכחת לה אמה יוליאה בבגרות והיכי כתב לן קרא מידי דלא הוי לכתוב נערות בהדיא ותו לא: **לילועים.** אין לה סימני נערות ומשמועינן קרא שיוליאוה ימי בגרותה כשיהיה לה עשרים שנה: **אחין מוליאין מרשות אב.** דלמקרינן לעיל שמעשה ידיה לאחיה: **בגרות שמוליאה מרשות אב.** דלא משכחת דזכי ליה קרא דלא נערות דכתיב (דברים כב) לנאני הנערה: **לינו דין בו'.** ולקמן פריך הא אמרן מילתא דאתיא בקל וחומר טרח וכתב לה קרא: **לא נלרכה.** קרא דבגרות דלא לנלמדנו שהאילונית נמכרת בקטנותה כשאר בנות: **הא**

יציאה דכוותה קא ממעט. פי' ר"ח יליפת אמה העבריה מאדון שהוא נעורים לה כאן נערה מיהו סוגיא לן משמע כלל שהוא צריך לגמוד בשיום נערות מיירי אלא מנלן דכסף לאכיה הוי וגרסה לפרש יליפה דכוותה כגון בגרות אדון אם היה כסף שלו נותן לאדון שילפה ממנו כמו כן כאן שיש כסף בילפתה מרשות אב דאשתו הוי וכן משמע לשון ג) הקונטרס: **זרע פסול מנין.** לומר ר"י זרע וזרעה פסול קאמר דהא כיון שנעשלה לפסול לה פסלה מן הכתוב[א] ולא תאכל עוד בתרומה[ב] הילכך ליכא לפרש זרע פסול ממש אלא זרע וזרעה[ב] : **בא זה ולימד על זה.** פירוש מי לא כתב אלא אד הוי מוקמי ליה בנרלה יותר דהייט בגרות ות"ת ולמה לי וילפה חנס ללמוד על מין כסף אין כסף לאדון זה אבל יש כסף לאדון אחר ומאן ניהו אב וממאי דדרשינן הכי ד[ג]תניא [ב]וזרע אין לה אין לי אלא זרעה זרע זרעה מנין ת"ל זרע אין לה [ג]עיין לה ואין לי אלא זרע בשר [ד]זרע פסול מנין ת"ל זרע אין לה [ה]עיין לה והא אפיקתיה לזרע זרעה זרע זרעה לא איצטריך קרא [ו]דבני בנים הרי הן כבנים כי איצטריך קרא לזרע פסול ותנא גופיה מנליה דדריש הכי אמרי כתיב [ז]מאן בלעם [ח]ומאן יבמי דלא כתיב בהו יו"ד והכא כתיב ביה יו"ד ש"מ לדרשא הוא דאתא ואיצטריך למכתב קידושיה לאביה ואיצטריך למכתב מעשה ידיה לאביה דאי כתב רחמנא קידושיה לאביה הוה אמינא משום דלא טרחא בהו אבל מעשה ידיה דקא טרחא בהו אימא דידה הוו ואי אשמעינן מעשה ידיה [ט]דקא מתזנא מיניה אבל קידושיה דמעלמא קאתי לה אימא דידה הוו צריכא: גופא וילאה חנס אלו ימי בגרות אין בכסף אלא ימי נערות ולכתוב רחמנא נערות ולא בעי בגרות אמר רבה בא זה ולמד על זה מידי דהוה אתושב ושכיר דתניא [י]התושב זה קנוי קנין עולם שכיר זה קנוי קנין שנים יאמר תושב ולא יאמר שכיר ואני אומר קנוי קנין עולם אינו אוכל קנוי קנין שנים לא כ"ש אילו בן הייתי אומר תושב זה קנוי קנין שנים אבל קנוי קנין עולם אוכל בא שכיר ולימד על תושב שאע"פ שקנוי קנין עולם אינו אוכל א"ל אביי מי דמי התם תרי גופי נינהו דכי נמי כתב רחמנא תושב נרצע לא יאכל והדר כתב אידך הוה שכיר מילתא דאתיא בק"ו [כ]ומילתא דאתיא בק"ו טרח וכתב לה קרא אלא הכא חד גופא היא כי נפקא לה בנערות בגרות מאי בעיא גביה אלא אמר אביי לא נצרכה אלא לבגר דאילונית סד"א בנערות תיפוק בבגרות לא תיפוק קמ"ל מתקיף לה מר בר רב אשי ולאו ק"ו הוא ומה סימנין שאין מוציאין מרשות אב מוציאין מרשות אדון בגרות שמוציאה מרשות אב אינו דין שמוציאה מרשות אדון אלא אמר מר בר רב אשי לא נצרכה אלא לעיקר זבינה דאילונית סד"א [כ]דאתיא סימני נערות הוי זבינה דלא אתיא סימני נערות לא הוי זבינה זבינא קמ"ל

ג) נדרים סו: עד: יבמות כט: כתובות לט. מו:, ב) יבמות ע. ע"ש ספפל פרשת אמור פרשה ו, ג) [ע' תוס' לנקמן סו: ד"ה ולזרעו], ד) [יבמות כב: וש"ע ועמ"ש שם על הגליון בשם הערוך ומע"ש ר"ש רעו סי"ח], ה) יבמות ע. כ"ב קמג: ע"ש [תוספפת דיבמות פ"ח ה"ב], ו) [ע' תוס' גיטין מז: ד"ה ולזיקוך וכו'], ז) יבמות ע. ובמיש פב: ספפל פרשת אמור פרשה ד, ח) [ספמיש יח: ש"נ], ט) [ע"ל דמתיא סימני נערות הוי זבינה זבינא דלא מתיא סימני. יעב"ן], י) [יבמות כט ע"ב], כ) [ע"ל לימתה. רש"ס], ל) [ויקרא כב], מ) [ע"ל סתם רש"ס], נ) [ע"ל הקונטרס ומיו נורסין לשון ס) [יבמות סח ע"ב] ועי"ש ע"ס], פ) [לנקמן טז ע"ב ועי"ש לעיל קושס ד"ה זרע. ועיין פני"ר].

תורה אור השלם

1. וְאִם שָׁלֹשׁ אֵלֶּה לֹא יַעֲשֶׂה לָהּ וְיָצְאָה חִנָּם אֵין כָּסֶף: שמות כא יא
2. וּבַת כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה אַלְמָנָה וּגְרוּשָׁה וְזֶרַע אֵין לָהּ וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ כִּנְעוּרֶיהָ מִלֶּחֶם אָבִיהָ תֹּאכֵל וְכָל זָר לֹא יֹאכַל בּוֹ: ויקרא כב יג
3. וַיָּקוּמוּ שָׂרֵי מוֹאָב וַיָּבֹאוּ אֶל בִּלְעָם וַיֹּאמְרוּ מֵאֵן בָּלָעָם הָלֵךְ עִמָּנוּ: במדבר כב יד
4. וְאִם לֹא יַחְפֹּץ הָאִישׁ לָקַחַת אֶת יְבִמְתּוֹ וְעָלְתָה יְבִמְתּוֹ הַשַּׁעְרָה אֶל הַזְּקֵנִים וְאָמְרָה מֵאֵן יְבִמִי לְהָקִים לְאָחִיו שֵׁם בְּיִשְׂרָאֵל לֹא אָבָה יַבְמִי: דברים כה ז

מוסף תוספות

א. כדאיתא ביבמות פרק אלמנה (סח.) וכדמוכח מובא כהן. ושב"ש. ב. כגון שיש לה בן כשר והלך הבן ונכבש על העירה והוליד ממנה בן ממזר. ג. דהא ר"ל דאמר לקמן בפרקין (טז.) דמיתת האב מוציאה מרשות האדון איתותב (שם בע"ב). תוס' הלמ"ש. ד. בתוס' יו"ד כתוב. ומנכה לה שכר פעולתה שעבדה אצלו כשכיר יום.

תום' ר"י הזקן

דכוותה. דאדון, אין כסף לאדון זה אבל יש כסף לאחר. **ואכתי** מיתסרא מסירה לחופה. דאכתי לא נפקא מרשות האב עד שתכנס לחופה, ואמה נפקא מרשות אדון לגמרי. ומשני לענין הפרת נדריה יוצאה מרשותו על ידי הקדושין דמעיקרא אב מפר ומשקדשה אינו מפר אלא בשותפות הבעל.

מוסף רש"י

יציאה דכוותה קא ממעט. מה כסף דיליפת מדון מ' הוה התם כסף לאדון שהיא יוצאה ממנו בני מהו, כפדיון גרעונה דמגרעת עמו ויוצאה והמוסיף נותנת לו, אף כי קלמר נמי יש כסף ביליפה מהתם, לאדון שהיא יוצאה ממנו בני מהו למכור לדיה לדיה, ומ' מהתם לדיה הוה לה קא ממעט ליפה דכוותה, כך מפורש בשמלות דיה מהאי גוון, ומאי שמעתי ליפה דכוותה קא ממעט, מה התם יעבור אף כאן יעבור, ומקשי לי מהאי מימ לדיה, ומסקת קדושין פירשתים בלשון שמועתי ומקושי (כתובות מו:). **והא** לא דמיא. ליפה דקדושין ליליפת אמה העבריה, ולא ליפה לכוותה שיש כסף (שם). **מיחסרא מסירה** לחופה. ועליין היא בגרות הוא לירושתה ולמעשה ידיה (שם). בהפרת נדרים מיהא נפקא לה מרשותיה. דעד עכשיו היה מיפר בגדו ועתה מיפר בשותפות עם בעלה (שם). **אביה ובעלה מפירין נדריה.** ואיט מופר עד שיפרו שניהם (שם ל:). אין לה עיין עליה. מלי למימר מן ולהכי כתב לין למלרס עיין עליו (יבמות כב:). **בא זה ולימד על זה.** אם לא נאמרו שניהם הייתי אומר ולילה חנס זו בגרות לכך נאמרו שניהם שלא ניתן פתחון פה לבעל דין לתלוק (שמות כא, יא). **תושב זה קנוי קנין עולם.** נרלע, שמיעב אלנו על היחיד (זבחים פב:). עבד עברי הנרלע, וכן הכתוב ללמדך שאין גופו קנוי לכהן זה שיוליאנו בתרומה ככנעני (יבמות ע). **קנין שנים.** סתם עבד שיולא בשש שניס (שם). עבד עברי שעתיד ללאת בשביעית (זבחים פב:). **שכיר זה קנוי קנין שנים.** שיולא בשש בת הכתוב ולמדך כאן שאין גופו קנוי לגמרי לאכול בתרומתו (ויקרא כב, י). **אינו אוכל.** בתרומה שאין גופו קנוי לכהן (שם). אילו כן. דלא נאמר אלא תושב, הייתי אומר תושב זה קנוי קנין שנים. משום הכי אמור בתרומה, בא שכיר ימיכל ולימד על כהן דהא' קרא דנרלע אבא ובן ובתו ובן בתו ובן שפחתו ובן אשתו ובן בתו ובן בתו ובן ב